

KLGF-bladet

nr 59

Medlemsblad för Kalmar läns Genealogiska Förening

Årgång 15,
April 2006

Adress: Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA

Hemsida på internet: <http://www.klgf.com>

ISSN 1653-087X

Vi säger grattis till Sven Andersson, som valdes till hedersmedlem på årsmötet som hölls den 7 april på Ölands Folkhögskola i Ölands Skogsby

Redaktionskommittén för medlemsbladet är: Jan Jutefors, Alva Lilja, Gösta Alexandersson
Artiklar, frågor och efterlysningar skickas till: KLGf, Ryssbyvägen 15, 380 30 Rockneby

Medlemsavgift 2005: 100:-; familjemedlem: 20:-. Postgironr 436 19 72-5.

Tankar om en bok

För något år sedan besökte jag mammas kusin, Erik, som bor utanför Torsås. Vi tittade igenom en låda med saker som till stora delar hade tillhört vår släkt, där fanns fotografier (t.o.m. negativ), böcker, brev, vykort samt andra dokument. Bland böckerna återfanns flera psalmböcker och biblar. De var alla spännande och intressanta eftersom de hade tillhört släkten och i dessa fanns noteringar, torkade blommor och gulnade tidningsartiklar. Men det var en bok som tilldrog sig särskilt stort intresse från min sida. Det var en bok som väl hade kvalificerat sig för Antikrundan. När man tog i de bastanta träpärmarna kunde man omedelbart känna historiens tunga vingslag. Frågorna och funderingarna hopade sig. Hur många människor hade inte tummat på dessa pärmars under bokens levnad? Hur många sorger och bedrövelser hade inte den inte hört och sett, och hur många glädjetårar, skratt och leenden hade den inte fått uppleva. Boken hade tryckts 1759 och den första inskriptionen hade gjorts av en Anders Larsson en julidag 1795. I brunfärgad skrivstil stod; Denna bok tillhör Anders Larsson Karsiö den

KLGF-bladet Nr 59, april 2006

_july 1795

Det var nog med viss stolthet som den då 47-årige och relativt nyblivne fadern skrev dessa rader i boken som skulle överleva honom och generationer av efterkommande. Tänk bara vad boken hade varit åskådare till; franska revolutionen, USA:s födelse, bilen, rymdfärden, andra världskriget, kvinnlig rösträtt, tv:en, elektriciteten, atomklyvning, landstigning på månen, röntgen, penicillin, vaccinet, telefonen osv. Om boken hade kunnat prata är jag övertygad om att den hade kunnat berätta många intressanta och spännande historier om sina ägare och deras familjer. I jakt på våra förfäder och släktingar tror jag ibland att vi glömmer att även saker kan ha en minst lika intressant historia och vi tenderar nog också att missa att saker (såsom böcker) också kan hjälpa i oss i vår jakt efter kunskap om våra föregångare på jorden. Det kan gömmas alltifrån noteringar och artiklar till blommor inom böckernas pärmars. Det hade varit spännande att kunna följa bokens väg genom tiden och generationerna. Som en kuriositet kan nämnas att Anders Larsson var Eriks mormors mormors mormors mors systerson.

Per Carlzon

Under året har vi fått följande följande nya medlemmar som vi hälsar hjärtligt välkomna i vår förening:

Ulla Adolfsson, Kalmar
Gullweig Andersson, Ryd
Karin Andersson, Kalmar
Måns Andersson, Kalmar
Christer Bäckström, Alsterbro
Karin Carlsson, Emmaboda
Jan Enochsson, Kalmar
Harry & Sonja Eriksson, Alsterbro
Gudrun Franzén, Kalmar
Helene Friberg, Hörby
Monika Hagström Winblad, Ålem
Bror Iseland, Kalmar
Börje Jacobsson, Kalmar
Bernt Johansson, Emmaboda
Inger Johansson, Kalmar
Kerstin Johansson, Rockneby
Peter Johansson, Ljungbyholm
Marie Jonsson, Kalmar
Anita Kennerfalk, Vallda
Meggie Lindberg, Kalmar
Inger Lindqvist, Kalmar
Ingemar & Britta Nilsson, Kalmar
Roland Nilsson, Kalmar
Åke Nyström, Torsås
Ingrid Ottosson, Emmaboda
Kent Pettersson, Kalmar
Liliane Samuelsson, Örebro
Olle Segerdahl, Bergkvara
Maritta Skoog, Emmaboda
Rainer Timander, Kalmar

Innehållet i detta nummer:

Vårprogrammet	sid 4
Programpunkter i höst	sid 5
Släktforskerservice på biblioteken - Högsby <i>Jan Jutefors</i>	sid 5
Minnesanteckningar från Kalmar Föreningsarkivs årsmöte <i>Alva Lilja</i>	sid 5
Släktforskningens dag 18 mars	sid 6
Anteckningar från KLGFs årsmöte den 7 april <i>Gösta Alexandersson</i>	sid 7
Minnesanteckningar från vårkursen i Kastlösa den 25 mars <i>Alva Lilja, Gösta Alexandersson</i>	sid 8
-- från föreläsningen på årsmötet <i>Alva Lilja</i>	sid 9
Ur mitt arkiv: Läsning för allmogen <i>Sven Andersson</i>	sid 10
Hennes rotsök med tur, blev en lovsång i dur <i>Arne Ernstsson</i>	sid 12
Minnen från Malmen i Kalmar <i>Ingemar Nilsson</i>	sid 14
Säljes / Köpes	sid 16
Efterlysningar	sid 16

Kalmar Läns Genealogiska Förening

Postadress: c/o Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA
E-post: klgf2001@hotmail.com
Hemsida: <http://www.klgf.com>

Styrelse:

Ordförande:

Per Carlzon, Storgatan 50, 361 33 EMMABODA Tfn: 0471- 123 36
E-post: percarlzon@glocalnet.net

Vice ordförande:

Sekreterare:

Gösta Alexandersson, Korvmakaregränd 6, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 42 42
E-post: gosta.alexandersson@swipnet.se

Kassaförvaltare:

Margareta Ågren, Torsgatan 78, 387 34 BORGHOLM Tfn: 0485- 772 02
E-post: yuf746z@tinet.se

Ledamöter:

Alva Carlsson, Sveagatan 22, 361 31 EMMABODA Tfn: 0471- 124 96
E-post: alva.carlsson@swipnet.se

Anders Elofsson, Sporrsvägen 2143, 380 31 LÄCKEBY Tfn: 0480-607 07
E-post: anders@elofsson.ws

Conny Gustavsson, Tors gränd 3, 385 32 TORSÅS Tfn: 0486- 108 30
E-post: conny.gu@telia.com

Jan Jutefors, Ryssbyvägen 15, 380 30 ROCKNEBY Tfn: 0480- 665 65
E-post: jan.jutefors@telia.com

Alva Lilja, Björkenäsvägen 41, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 47 23 12
E-post: alva.lilja@swipnet.se

Gullan Olsson, Magistratsgatan 12 B, 392 35 KALMAR Tfn: 0480-177 07
E-post: gullan.olsson@netatonce.net

Suppleanter:

Christer Bäckström, Tfn: 0481-560 13
E-post:

Birgitta Berkemar, Törevägen 13, 393 64 KALMAR Tfn: 0480- 47 34 86
E-post: birgitta.berkemar@telia.com

Nils Eriksson, Spårvägen 8, 385 50 SÖDERÅKRA Tfn: 0486- 216 08
E-post: majron.nils@telia.com

Siv Mattson, Tre vänners väg 53, 393 59 KALMAR Tfn: 0480- 181 52
E-post: sinima@telia.com

Biblioteksansvarig:
Anders Elofsson

Redaktionskommitté för KLGF-bladet:
Alva Lilja, Gösta Alexandersson, Jan Jutefors

KLGF-bladet

Medlemsblad för
Kalmar läns Genealogiska Förening

ISSN 1653-087X

Upplaga: 600 ex

Ansvarig utgivare:
Per Carlzon

Organisationsnummer:
83 24 81 - 2981

Redaktör och layout:
Jan Jutefors

Manus skickas till:
Jan Jutefors
Ryssbyvägen 15
380 30 ROCKNEBY
jan.jutefors@telia.com

Redaktören förbehåller sig rätten
att redigera innehållet.

**Citat ur KLGF-bladet får göras,
om källan anges. För hela artiklar
hänvisas till författaren.**
Författarna är själva ansvariga för
innehållet i artiklarna.

Medlemsavgift 2006:
100 kr, familjemedlem 20 kr

Medlemsavgift 2007:
120 kr, familjemedlem 30 kr

PlusGiro: 436 19 72-5 KLGF

Adressändring:
KLGF c/o Jan Jutefors
Ryssbyvägen 15,
380 30 ROCKNEBY
E-post: jan.jutefors@telia.com

Äldreveckan 2006 Släktforskning - Hur gör man?

Plats: Biblioteket i Kalmar

Dag: Torsdag 27 april

Tid: 14.00 - 16.00

Resa till Emigrantinstitutet

Dag: Lördag 6 Maj

Tid: 9.00 - 16.00

Pris: 250 kr/ vid 10 deltagare +
resekostnad

Hur: Samåkning

Anmälan: senast 30 april till

Per Carlzon tfn: 0471-123 36 eller
PerCarlzon@globalnet.net

Redan nu flaggar vi lite för
höstkursen

Plats: Högalids folkhögskola,
Smedby

Tid: Lördagen den 11 nov.

Program kommer i nästa nummer.

Har du förslag på
något program till
hösten?

Kontakta någon i styrelsen och
berätta! Vi är pigga på allt!

BYGGNADSVÅRDSDAGAR PÅ HIMMELBERGA 22 - 23 juli 2006

Kom till Himmelsberga Museum och lär Dig hur Du bäst kan ta hand om ditt gamla Ölandshus och din gamla trädgård. Spännande föreläsningar och möte med både öländska och utsocknes slöjdare och hantverkare som är intresserade av byggnadsvård och äldre tekniker.

Byggnadsvård dagarnas främsta syfte är att väcka intresset för den äldre öländska byggnadstraditionen, samtidigt som de genom medverkan av lokala hantverkare skall ge den intresserade möjlighet att hålla denna tradition vid liv.

Läge: Strax väster om Långlöts kyrka, mitt på Öland, östra sidan, ca 30 minuters resa från brofästet.

Öppettider: kl 10.00 - 17.30.

Föreläsningsprogram

Lördagen den 22 juli

Tema: Vårda med förnuft och känsla

10.30-11.15 Ulf Wickbom. Gamla Ölandsgårdar

11.30-12.15 Björn Ohlén. Varma hus

13.30-14.15 Valter Pettersson. Kakelugnar och rörspisar. Mura en själv!

14.30-15.15 Leo Eriksson/Johan Lunde. Vilken färg på huset?

Söndagen den 23 juli

Tema: Trädgården vid gamla hus

10.30-11.15 Birgitta Carlberg. Gömda växter vid glömda hus

11.30-12.15 Christina Ilminge. Sköta en gammal trädgård

13.30-14.15 Åke Karlsson. Gammaldags rosor för öländska miljöer

14.30-15.15 Pierre Nestlog. Kryddväxter förr och nu

Hantverkare, slöjdare och övriga utställare medverkar med demonstrationer och information. Byggnadsvårdsbutik.

Entré till museiområdet inklusive Konsthallen: 55 kr

Därutöver erläggs entré till föreläsningar: 50 kr - en föreläsning,

100 kr - alla föreläsningar en dag, 150 kr för samtliga föreläsningar.

Se vidare <http://www.olandskahus.se/byggnadsvardsdagar%202006.html>

Kalmar Läns Genealogiska Förening kommer att medverka tillsammans med Föreningen DIS för att berätta om gårdsgenealogi

Vill du vara med och hjälpa till?

Kontakta Jan Jutefors Tfn: 070-565 76 40 eller jan.jutefors@telia.com

Du kan hitta vårt fullständiga program på **Kalendarium** på Sveriges Släktforskarförbunds hemsida www.genealogi.se och klicka på Kalendarium i vänsterspalten. Du hittar givetvis vårt program även på vår egen hemsida www.klgf.com

Släktforskarhjälp

Hösten 2006

Biblioteket i Kalmar

Måndag 4 sept 17-20
Måndag 11 sept 13-15
Måndag 18 sept 17-20
Måndag 2 okt 17-20
Måndag 9 okt 13-15
Måndag 16 okt 17-20
Måndag 6 nov 17-20
Måndag 13 nov 13-15
Måndag 20 nov 17-20

Biblioteket i Nybro

kommer senare

Biblioteket i Emmaboda

Tisdag 5 sept 17.30-19
Tisdag 3 okt 17.30-19
Tisdag 2 nov 17.30-19

Biblioteket i Torsås

Onsdag 13 sept 17-19
Onsdag 11 okt 17-19
Onsdag 15 nov 17-19

Biblioteket i Borgholm

Lördag 21 okt 11-13

Biblioteket i Mörbylånga

Lördag 2 sept 11-13
Lördag 11 nov 11-13

Biblioteket i Färjestaden

Lördag 7 okt 11-13

Vi kommer gärna och besöker föreningar av olika slag och berättar om vår verksamhet.

Om du som läser detta vill att vi ska komma till din förening så kontakta någon av styrelsens medlemmar.

KLGF-bladet Nr 59, april 2006

Släktforskerservice på biblioteken

Högsby

Släktforskerservice saknas helt och hållet i Högsby. Av någon ofattbar anledning så har man dragit ner på biblioteket och givit dem lokaler så att de inte klarar av att vara den institution som man kan förvänta sig. Barnbiblioteket har man placerat på turistbyrån och vuxenbiblioteket ligger i ett undanskymt hörn bakom Konsum. Hur mycket av sina samlingar som finns på lager eller på drift någonstans vet jag inte.

När jag frågade efter släktforskarhörnan, så skrattade bibliotekarien och sade att med det minimala utrymme de hade så fanns inte plats för släktforskare. Hon hänvisade istället till Studieförbundet Vuxenskolan.

Ola Strömbom, studiekonsulent, bekräftade att man tagit hand om materialet.

– Det var bara att rusa in till biblioteket och rädda vad som räddas kunde. Hade de fått lagra grejerna så vet man inte vart de tagit vägen, säger han, medan han låser upp förrådet.

– Här finns mikrokort och läsapparat, plus en stor bildsamling på ca 800 fotografier, i storlek 30x40 cm, från Högsby. Förmodligen så är det bilder som medlemmar i Högsby Fotoklubb hart tagit.

Mikrokorten är inte uppdaterade precis. Här finns i princip mikrokorten för originalböckerna fram till 1860 och sedan finns SCB-kort fram till 1897. Enligt uppgift från Ola Strömbom ska det också finnas SCB-utdrag för 1900, 1910 och 1920, men förmodligen missade jag dem vid min koll.

Det går att komma till Vuxenskolan och titta på korten, men ring först. Å andra sidan finns alla dessa uppgifter tillgängliga på vilken Genedator som helt.

Jan Jutefors

Föreningen Kalmar Folkrörelsearkiv ...

...har hållit årsmöte på Kalmar Läns Museum och som representeranter för KLGf deltog Gösta Alexandersson och undertecknad.

Eva-Lena Holmgren, en av de ansvariga för muséets fotodatabas berättade och visade historiska bilder från Kalmar och övriga länet. Chefen och nio medarbetare har jobbat med detta i sex år och har scannat 50 000 bilder varav 48 500 är för allmänheten. 1500 bilder är hemligstämplade. Det kan vara bilder på nu levande personer eller bilder på stöldbegärligt gods t. ex. kyrksilver.

Bland medarbetarna finns och har funnits rörelsehindrade. I nitratgrottan på 4:e våningen jobbar två killar med Walter Olssons 70 000 porträtt – nitratnegativ. 2 000 är idag digitaliserade.

Hela verksamheten står på tre ben bildligt talat.

1. skydda originalen
2. göra tillgängliga
3. få människor, som arbetar med bilderna att växa

Mellan ½ och 1 miljon bilder finns. Man scannar bara en tydlig bild i en serie. Bilder finns från hela länet och även från andra håll t.ex. porträtt av kända personer från hela landet. Här finns fartygsarkiv. Alla Walter Blombergs bilder testamentarades till Kalmar kommun, som har copy-righeten. Kalmar är färdigscannat. Bilderna kan ses på muséets hemsida och går att köpa för privat bruk. På min förfrågan om Ölandsbilder fick jag veta att man har scannat många flygfoto speciellt från Öland tack vare det öppna, skoglösa landskapet.

Alva Lilja

**http://
klmfoto.kalmarlansmuseum.se/
KlmFoto**

Släktforskningens dag 18 mars

Släktforskningens dag gick av stapeln för första gången den 18 mars i år, med aktiviteter i hela Sverige. Det är meningen att det ska vara ett återkommande evenemang, för att föreningarna ska synas lite extra och visa upp sin verksamhet.

Eftersom det i vårt område förekommer släktforskning på flera olika bibliotek valde föreningen att ha Öppet hus med olika släktforskaraktiviteter på biblioteken i Borgholm, Nybro, Torsås, Emmaboda och Kalmar.

I Kalmar hade föreningen en skärmställning om släktforskning, ursprungligen iordningställd till 25-årsjubileet 2004. Dessutom bjöd man på två föreläsningar i samlingsalen. En stor intresserad publik kom för att lyssna på dem.

Den ena handlade om hur man börjar släktforska, om hur viktigt det är att ta till vara äldre släktingars minnen om släkten, gamla foton, tidigare gjorda utredningar, gamla saker m.m. Birgitta Berkemar berättade mycket engagerat om hur man forskar i kyrkböckerna.

Den andra föreläsningen bjöd på information om alla de nya hjälpmedel i släktforskningen, som har kommit under senare år. Jan Jutefors visade CD-skivor, dataprogram och hur man kan dokumentera sina forskningsresultat.

I släktforskarrummet fanns hela dagen medlemmar i KLGf, som informerade om möjligheterna att släktforska i Kalmar. Man gav råd och vägledde. Många intresserade sökte sig dit.

Biblioteket bjöd dessutom på kaffe.

I Torsås var det öppet hus med släktforskarhjälp av Nils Eriksson och Conny Gustavsson (vid datorn).

Vi har all anledning att vara nöjda med dagen!

Vår skärmställning mitt på "torget"

Conny har samlat en grupp kring datorn i Torsås, där bl.a. Genline förvisades, men även många frågor besvarades och diskuterades.

Birgitta i föreläsartagen

Conny i föreläsartagen

I släktforskarrummet i Kalmar

Intressanta frågor diskuteras

Hjälp vid Genlinedatorn

Anteckningar från KLGf's årsmöte den 7 april 2006

**Plats: Ölands Folkhögskola,
Ölands Skogsby.**

Närvarande: 15 medlemmar.

Per Carlzon öppnade årsmötet och hälsade mötesdeltagarna och kvällens föredragshållare välkomna.

F. länsantikvarie Britt Marie Hammariskiöld inledde med ett mycket intressant kåseri om sin föregångare, f. länsantikvarien Manne Hofrén i Kalmar och visade böcker ur hans mycket digra produktion.

Till att leda mötesförhandlingarna valdes Per Carlzon och att föra protokoll Gösta Alexandersson.

Som protokolljusterare valdes Rune Berkemar och Sven Andersson.

Utdelad verksamhetsberättelse för 2005 godkändes och lades till handlingarna. Utdelad ekonomisk berättelse kommenterades, godkändes och lades till handlingarna. På revisorerens rekommendation så beviljades styrelsen ansvarsfrihet för det gångna året.

Till ordförande för 2006 omvaldes Per Carlzon, Emmaboda. Till ordinarie styrelseledamöter på 2 år omvaldes Gösta Alexandersson, Alva Lilja, Gullan Olsson och Margareta Ågren. Till suppleant på 2 år omvaldes Nils Eriksson och nyval av Christer Bäckström, Nybro efter Birgitta Gustafsson, Nybro, som avböjt omval. Till revisorer på 1 år omvaldes Bo Berglund och Kenth Berg och Ove Dahlberg omvaldes som suppleant. Styrelsen gavs i uppdrag att utse 2 ombud och 1 suppleant till studieförbundet Vuxenskolans distriktsstämma 2006. Till valberedning för 2006-2007 omvaldes Thomas Alriksson (sammankallande), Kerstin Jonmyren och Doris Andersson.

Mötet beslutade att höja medlemsavgiften fr.o.m 2007 till 120 kronor och för familjemedlem med samma adress

till 30 kronor.

Verksamhetsplanen för KLGf för återstående del av 2006 presenterades av mötesordföranden.

- Fullföljning av vårens schemalagda släktforskarhjälp.

- Resa till Emigrantinstitutet i Växjö den 6 maj.

- Medverkan i byggnadsvårdsmässa i Himmelsberga på Öland 22-23 juli.

- Medverkan i Sveriges Släktforskarförbunds släktforskar dagar i Stockholm 7-13 aug.

- Sedvanlig släktforskarhjälp under hösten på huvudbiblioteken.

- Höstkurs på Högalid folkhögskola. Datum ej bestämt.

Övriga frågor.

Sven Andersson utnämndes till hedersmedlem i KLGf efter 20 års förtjänstfullt styrelsearbete och ordföranden överlämnade diplom och blommor.

Mötesordföranden tackade mötesdeltagarna, förklarade årsmötet avslutat och inbjöd till efterföljande förtäring och samkväm.

Gösta Alexandersson

Christer Bäckström, Nybro, ny suppleant i styrelsen, presenterar sig själv:

Jag heter Christer Bäckström och är född 1952 på Ryssby BB, men är uppväxt i Lindsdal där jag bodde till 1972.

Efter lumpen så flyttade jag till Nybro för att arbeta på Kährs, där jag fortfarande arbetar. Jag flyttade till Hälleskalla 1979 och har bott där, förutom ett par år i början av 90-talet då jag åter bodde i Nybro. Nu står

jag beredd att åter flytta in till Nybro, då jag har köpt ett hus där tillsammans med min sambo, flytten blir i maj.

Orsaken till att jag började att forska var att min mormor skulle fylla 90 år. Jag och min yngre syster tyckte att ett släkträd vore bra för henne och på den vägen är det.

De områden som jag har tittat på är Umeå, Luleå och Torneå, i norra delen av landet. Det var mest intressant för det var lite exotiskt att leta där uppe i norr. Min mormors farbror var rallare där uppe och hittade sig en fru och stannade kvar. Tydligt blev han mycket påverkad av folket där uppe, då han blev, som en Kirunabo sade till mej "en mycket högt aktad Lestidianpastor, en person som man såg upp till". Vi har ju inte mycket kunskap om Lestidianer här nere, men de har ju en mycket speciell syn på livet.

Här i söder har jag tittat lite på norra Öland, samt runt Högsby och Långemåla, men kanske mest i trakterna runt Kråksmåla och Bäckebo.

Jag har väl inte gått in så noga på att titta på vilka som har bott på de olika gårdarna där mina anförvanter har bott, jag tänkte att det skulle komma lite senare framåt sommaren när man kan ut och röra sig i markerna.

Tyvärr så har forskningen blivit lite "bred" så jag sitter på lediga stunder och gallrar lite för att få en bättre struktur på det hela.

Lite kort om släkten:

På min morfars håll så kommer de från Långemålatrakten. Min mormors släkt härstammar från Abbetorpaskogarna. Min farfar har sina rötter i Bönemåla norr om Bäckebo och min farmors anförvanter kommer från Älgshult.

Jag har inget foto i dagsläget men jag skickar ett så fort jag hittat ett som inte avviker för mycket från verkligheten.

Mvh. Christer

Minnesanteckningar från vårkursen i Kastlösa 2006-03-25.

Ett stort varmt tack till kunniga, vältaliga, engagerade föreläsare på vårkursen. Synd att inte fler av alla våra medlemmar deltog. Ni missade en fin kursdag på ett vintrigt, soligt Öland.

Resuméeer:

Arkivarie från Landsarkivet i Lund Elisabeth Reuterswårds föreläsning:

Olyckliga äktenskap, arkiven berättar.

Idag skiljer man sig lätt och många äktenskap slutar i skilsmässa.

Så var inte fallet under 1600, 1700, 1800-tal och inte heller i början på 1900-talet. Trots påfrestningar, slitningar och grov osämja inom äktenskapet tilldömdes man ej äktenskapskillnad. Äktenskapet var ett sakrament och av Gud instiftat.

Äktenskapskillnad kunde endast medges i 4 fall:

1. Någon part förlöper hemmet, försvinner. Man efterlyste både folk och få från predikstolen.
2. Horsbrott.
3. Brott i form av livstidsstraff eller landsförvisning.
4. Om man var hotat till livet.

Vanligast var övergivning och gällde då soldater, hantverkare, förmögna. Bönder kunde inte så lätt lämna sin gård. 90 % av befolkningen levde av vad jorden gav.

Horsbrott var ej så lätt att bevisa. Mannen måste erkänna hor eller måste man ha två vittnen, vilket inte var så lätt att skaffa fram. Havandeskap kunde avslöja kvinnan. Vid skiljedom förlorade den felande parten alla sina ägodelar – rubbet med andra ord. Samma sak gällde vid trolovning, som heller inte var så lätt att ta sig ur. Vid skada gällde missgärningsbalcken men ledde ej till skilsmässa.

Prästen i församlingen skulle göra

sitt yttersta för att få till stånd en förlikning. Om inte överlämnades ärendet till Domkapitlet senare Häradsrätten och man kunde bli dömd till böter.

Olyckliga äktenskap var förr ingen anledning till skilsmässa. Tvärtom ledde osämja och skador som följd till straff i form av böter och i vissa fall till fängelse.

Elisabeth beskrev också autentiska fall och hur illa det kunde gå. Dessutom hänvisades till forna tiders lagar och förordningar och gamla skrifter, där man själv kan läsa och forska vidare i sin egen släkt.

Alva Lilja

Det sista stycket gäller även nästa föreläsning som Elisabeth också tog hand om.

De fattigas situation förr, arkiven berättar:

Då handlar det om luffare, lösdrivare, arbetslösa, försvarslösa och fattigstugeboende. Som exempel här valdes känd författare och Nobelpristagare – Harry Martinsson, som i sin ungdom var luffare. Från 7 års ålder bodde han hos olika bönder, blev jungman och arbetslös. Han blev fasttagen på en marknad och fick en varning för lösdriveri. Martinsson var en av de få som lyckades ta sig ur fattigdom och elände. Många levde och

dog som fattiga.

Luffare och arbetslösa sov i ladugårdar och höstackar, vandrade omkring smutsiga, orakade och med knypte och käpp. De grep tag i folk på marknader, rotade i kläder och tiggde mat och kläder.

På marknaden anställdes folk. Årstjänst var viktigt förr. Som arbetsför och arbetslös blev man försvarslös. Bonden fick böta om han inhytte en försvarslös utan att uppge.

Om man var gammal eller arbetsoförmögen fick man fattigvård och var icke försvarslös.

Att vara arbetsför och arbetslös ansågs som ett brott och man kunde få fängelse. Legostadgan hette lagen som då fanns. Kvinnor blev ofta prostituerade. Försvarslösa som av landshövdingen dömdes till straffarbete och fängelse skiljdes från brottslingar.

Kvinnor sattes på spinnhus och män på kronoarbetares kåren. Sturkö var ett kronokårställe. Straffet bestod av 4 olika klasser.

1. Hårt fästningsarbete som var näst döden.
2. försvarslösa: tvångsarbete.
3. ” ej tidigare dömda: tvångsarbete.
4. soldater: ej kvar i tjänst men ej avgångna av ålder.

Dygnet 24 timmar var indelade i 12 timmars arbete, 7 sömn, 1 klädning, 3 mat, 1 skolbänken

Undervisningen bestod av förhör i kristendom och tillverkning av skor och kläder. Brev censurerades och stryk förekom. Någon liten betalning fick man, men det var förbjudet att klaga på maten eller köpa mer mat. Ingen alkohol fick förekomma.

Föräldralösa barn under 15 år tog fattigvården hand om. Under missväxtåren hade ingen råd att anställa. Bönder fick låna till utsäde och arbetslösa blev ej försvarslösa utan fick fattigvård.

Alva Lilja

Minnesanteckningar från årsmötet den 7 april

Bibliotekarie Gunilla Ranebo från Stagneliusskolan i Kalmar berättade om läroverken i Kalmar.

Historiskt har det funnits skolor i Kalmar sedan 1400-talet. Vid nuvarande stadshusets hörna låg tidigt den så kallade Storskolan. Efter att gamla läroverket brann ner år 1800, ersattes det av en handelsskola och år 1836 tillkom en yrkesskola. Först år 1927 kunde flickor antas som elever.

Stagneliusskolan invigdes år 1933 med pompa och ståt av Skolöverstyrelsens generaldirektör Otto Holmdahl. Arkitekt var Ragnar Östberg som också har ritat Stadshuset i Stockholm. Hans rika kontaktnät

med tidens konstnärer har bidragit till att skolan fått utsmyckningar av Prins Eugen och Einar Forseth m fl.

Den pampiga byggnaden har flera gånger besökts av utländska turister i tron att den var Kalmar slott. Stagneliusskolan är rik på traditioner. En rad av årliga evenemang äger rum, t.ex. rugbymatch mot Lars Kaggskolan, julrevyn och en studentuppsatstävling det s.k. Stagneliuspriset.

Gymnasieföreningar har bildats för t.ex. körsång och dans.

Lars Kaggskolan är sedan kommunombildningen i Kalmar år 1972 det nya namnet på Erik Dahlbergs-skolan.

Tidiga skolhandlingar finner man från år 1850 fram till 1965 på landsarkivet i Vadstena. Därefter finns

KLGF-bladet Nr 59, april 2006
dessa arkiverade på kommunarkivet i Kalmar. I Sancte Christophers Gilles Chroenica (1984,1985,1990) finns matriklar överförda av Barbro Edlund. För att söka uppgifter kontaktar man respektive arkiv och bokar tid.

Föredraget var mycket uppskattat och flera av åhörarna, som själva varit elever vid skolorna, kunde dra sig till minnes de lyckliga skolåren.

Gösta Alexandersson

Sven Andersson höll ett mer än nyttigt pass med oss med gamla handskrifter

Det är ju alla släktforskares dilemma när man ska tyda gamla handstilar. Sven Andersson hade med sig prov både på stilar från 1600- och 1700-talet som han gick igenom med oss, samtidigt som han förklarade vissa besvärliga stavningar och bokstäver. Det är synd egentligen att vi har sådana här gnuggningar alldeles för lite. det borde finnas minst ett pass på varje kursdag.

Inför en liten men intresserad skara talade Britt-Marie Hammarskiöld om sin företrädare och chef Manne Hofrén.

B-M hade med sig några av Hofréns skrifter, som vi efter hennes berättelse kunde beskåda och bläddra i. Folk flockades runt flygeln där böckerna låg utbredda.

Hofréns doktorsavhandling trycktes 1937 och handlade om gårdar och herresäten i Kalmar län.

Farfar Lars-Erik var bildhuggare, fadern Sigurd snickaremästare och

enda barnet som nådde vuxen ålder sonen Erik blev länsantikvarie som sin far fast i Dalarna och senare chef för Arbetets Museum i Norrköping.

Hofrén växte upp i farfars hem tillsammans med fyra fastrar och en farbror. Han blev bortskämd av fastrar och ett ganska envist barn. Som vuxen ställde hans envishet ibland till problem. Redan som barn läste han avancerad litteratur och under gymnasietiden jobbade han som journalist på stadens tidning. Han fick ta lån för att finansiera studierna. 1919 blev han fil.kand. och 1923 fil.lic.

Hofrén kom i kontakt med Nordiska Museet och etnolog Sigurd Eriksson, som blev hans mentor och vän. Manne var en duktig fotograf och hade ett gott öga för konst. Wallén var en annan viktig person och vän

till Manne. Studenterna åt på en hushållsskola och där serverade hushållseleven Karin. Hon blev Hofréns maka och de gifte sig 1924.

På 1920-talet kom Hofrén till Kalmar, där han fick huvudansvaret för utställningen på Kalmar slott - ett uppdrag från Nordiska Museet.

Makarna Hofrén fick sonen Lars, som dog i tidig ålder, dottern Britta, som också dog ung i polio och 1936 sonen Erik.

Hofrén var bibliotekarie och startade Konstmuséet. Kulturminnesvård började bli ett begrepp och Hofrén blev engagerad. Han for runt i sin Ford och samlade fynd, som han tog med till slottet. Hofrén var B-M:s bästa chef. Han var språkbegåvad, skrev mycket men talade inte så gärna.

Kansliet fanns på slottet i tre små men vackra rum, som idag disponeras av Slottskyrkans personal. Inga Karlsson började som städerska, slutade som duktig medarbetare och enligt sonen Erik blev Inga hans fars högra hand. En trappa upp fanns ett litet rum, som blev Mannes skrivarstuga. Där hade han en gammal Halda, som han skrev på med pekfingerarna. Allt av intresse skrev han ned på små lappar.

Man kan säga att Hofrén blev Kalmars kulturpersonlighet nr 1 och har tillsammans med de duktiga arkitekterna Fred Olsson och Nils Carlgren satt sin prägel på staden Kalmar.

Alva Lilja

Reds anm:

För att få en uppfattning om Hofréns digra författarskap rekommenderas:

Manne Hofréns tryckta skrifter under femtio år. En bibliografi uppräntad på 70-årsdagen. Sammanställd av Brita von Zweigbergk. Kalmar 1966.

Komplettering finns i Kalmar Läns museums årsbok 1977, även särtryck i museets serie Kalmus: *Manne Hofréns tryckta skrifter åren 1966-1975 av Brita von Zweigbergk.*

Ur mitt arkiv:

Läsning för Allmogen No 6

Tryckt i Kalmar 1817.

Gamle Richards konst, att blifwa rik och lycklig.

Af en händelse kom jag till ett ställe, der en mängd folk samlat sig, att biwista en Auction. Innan den börjades, fördref man tiden med samtal, om tidernas beswärligheter. En af Sällskapet frågade en gammal man, som tycktes wara wälmående, hwad han tyckte om dessa tider. Skola icke, sade han, de stora skatterna utsuga landet, och hur är det möjligt att utgöra den? Hwad råder Ni oss till goda Gubbe? Fader Abraham svarade: mitt råd är kort; ”ty ett ord till den wise är nog.” Man bad honom fortfara, och han sade:

Käre wänner! Wisserligen äro skatterna ganska dryga; men om wi ej hade flera, än dem, wi betala till Öfwerheten, så skulle wi nog komma ut dermed. Nu hafwa wi tillika sådana, som falla sig långt beswärligare, t. ex. wår lättja kostar oss dubbelt så mycket, wår fåfänga tre gånger och wåra dårskaper fyra gånger så mycket, som wi utgöra till Öfwerheten. Från dessa utgifter, kan icke Kungen och ingen af rikets fullmäktige befria oss. Emedlertid är icke allt förloradt, om wi följje Richards råd: ”Gud hielper den, som will hielpa sig sjelf.”

Räknen den tid, som I tillbringen i sysslolöshet eller i förströelser, som gifwa ingen ting igen, och I skolen finna, att jag har rätt. ”Lättjan är en rost, som fräter mer än arbete, säger Richard, och vidare: älskar du lifwet, så förspill ej tiden, ty detta är det ämne hwaraf lifwet är gjordt.” Slöseri med tiden är det största af allt slöseri, ”Och det wi kalla tids nog, räcker sluteligen sällan till.” Wälan då! låtom oss röra händerna, medan wi ännu hafwa krafter. ”Lättja gör allting tungt, flit gör allting lätt. Den som står sent upp blir aldrig färdig; innan han kommer i arbete, är natten inne. Senfärdigheten stävar sig så långsamt fram, att

armodet snart hinner upp den. Skynnda på din gerning, så att din gerning ej behöfwer skynda på dig. Tidigt i säng och bittida opp, ger klokhet, rikedom och hälsa, säger Gamle Richard.” - Hwad gagnar att önska och wänta bättre tider? Ändra Eder sjelfwa, nog ändrar sig tiden. Den som föder sig med wäntan, står i fara att swälta ihjäl. ”Flit behöfwer ej önska något,” säger Gamle Richard. ”Den som will arbeta, finner alltid bröd. Hungren kan wäl titta inom dörren till en flitig man men den måste stadna utanför.” Har du ingen skatt att gömma, intet arf att wänta, så mycket bättre. ”Flit är lyckans moder. Gud ger den idoge allt. Odla din jord, när den late sofwer, så har du säd, att både äta och sälja.” Mins hwad Richard säger: ”Upskjut aldrig tillmorgondagen, hwad du kan göra i dag.” Fatta raskt i arbetet, så blir det med hwar dag lättare. ”Återtagna hugg fälla den största Ek,” säger Richard.

Men, säger någon, skall man då alldeles icke göra sig en maklig dag? jag swarar med Richard: använd din tid wäl om du will förtjena ro och nöje. ”Förspill ingen timma, efter du ej är säker någon minut.” Den flitige finner makligheten, den late aldrig; ty som gamle Richard säger: ”Ett lif fullt af godt mak och ett makligt lif, äro twenne olika ting.” Arbete skaffar beqwämlighet, öfwerflöd och agtning. Fly nöjena och de skola komma till dig. ”Den som spinner får ock sin föda, fast med tråkig möda. Sedan jag fått en Ko och några Får, hörer jag god morgon hwart jag går,” säger Gamle Richard.

Men flit gör icke ensamt allt. Wi måste ock wara stadiga och omtänksamma. Wi böra sjelfwa hafwa ögat på wåra saker och ej lita för mycket på andra. Will du se, att en ting blir wäl gjordt, så gör den sjelf. Om du will att plögen skall gå, bör du sjelf köra eller hålla på. Husbondens öga gagnar mer, än båda hans händer. Brist på omtanka skadar mera, än brist på insigt. Den som icke wakar öfwer sina daglönare, låter sin pung stå öppen för dem. Will du ha en trogen Dräng, så war din egen” En liten fö-

summelse kan göra en stor skada. "För det att sömmet war borta miste Hästen skon, för det att skon förlorades, stupade Hästen; och för det Hästen stupade, måste Rytteren gå till fots och fienden hann opp honom och slog ihjäl honom, hwilket icke skedt om han i rätt tid sett efter ett Hästsko-söm."

Nog, käre wänner, om flit och upmärksamhet på våra arbeten. Äfwen fordras måttlighet och sparsamhet. Den som icke wet likaså wäl att spara, som förtjena, kan arbeta ihjäl sig utan att lämna efter sig ett halföre. "Ett läckert kök gör ett magert Testamente," säger Richard. Inskränkten edra dåragtiga utgifter, så behöfwen I ej klaga ofwer beswärliga tider och tryckande pålagor. En enda last, en enda dårskap kostar ofte mera, än twenne Barn kunde upfödas med. Agten Er ock för smärre utgifter. "Många bäckar små gör en stor Å. En liten läcka wällar, att ett stort fartyg sjunker. En kräsen gom förer till tiggarestafwen. Dären betalar rätterna och den kloke förtär dem," säger allt gamle Richard.

Smak för fåfänga och granlåt har också bragt mången i elände. "Om du köper hwad du kan umbära, så får du sälja hwad du behöfwen säger Richard. Betänk dig derföre, innan du slutar en god handel. "Det är en stor dårskap, att betala ångren dyrt. Den wise blir klok af andras skada, säger Richard. En narr ej en gång af sin egen." Jag känner folk, som gjerna hungra för ett wackert kläde, och neka brödet åt sine egne barn. Således hafwa människornas behof blifwit talrikare, än dess naturliga, och rikt folk taga på Credit hos dem, som de förr knappt wårdat se. Man glömmen hwad Richard säger: "En Bonde på benen är bättre, än en Herreman på knäna." Den barnsliga smaken för granlåt är en farlig dårskap. Förrän du tillfredsställer dina nycker, så se efter din pung. Fåfängan är en mera oförskämd tiggare, än armodet. Det är lättare, att emotstå den första begärelsen, än alla de följande, och den fattige, som will efterapa den rike är likaså lidelig, som grodan, som blåste opp sig, för att

blifwa stor som Oxen. "Ett skepp må wåga sig på djupet, små båtar böra hålla sig wid kusten, säger Richard."

Straffet följer en sådan dårskap i hack och häl. "Den som har fåfänga till middagsmåltid, får förakt till aftonward. Stoltheten äter frukost med öfwerflödet, middag med armodet och afton med ånger och blygd," säger Richard.

Derföre hwilken dårskap, att sätta sig i skuld för allt man kan umbära! Nog är det beqwämt att köpa utan pengar, men betänken ock hwad det är, att sätta sig i skuld. I gifwen derigenom andra en rättighet öfwer eder. Kunnen I icke betala till utsatt tid, så måsten I blygas då I möten den, som I ären skyldige. "Merendels sitter också lögnen bakpå sadeln, bredewid skulden," säger Richard. En fri man borde kunna se hwar lefwande meniska stint i ansigtet; men den skyldige kan det icke. "En tom säck kan icke ställas på sin ända," säger Richard. Borgenärer hafwa merendels bättre minne än gäldenärn. Tiden har för denna wingar både på axlar och fötter. "Den har en kort Fastlag, säger Richard, som skall betala pengar till påsk."

Men kanske kunnen I begå en liten dårskap, utan att pligta derföre. Gömmen då sparare något för ålderdomens och nödens möjelige stund. "Morgonrådan warar ej hela dagen," säger Richard. Förtjensterne äro ej alltid så wissa, som utgifterne. "Man kan lättare bygga två eldstäder, än hålla jemnt eld på en," säger Richard. Gå häldre i säng, utan aftonmat, än att du skall stå upp med gäld. Förtjena så mycket du kan och nyttja med måtta hwad du förwärfwat. "Det är den ägta hemligheten att förwandla bly till guld." Den som äger denna wishet, skall ej klaga öfwer dyra tider och tryckande utlagor.

Sådane, mina Wänner, äro förnufkets ock klokhetens lärdomar. I bören likwäl ej blott lita på eder flit och eder sparsamhet. Så ypperlige dessa ting äro, skola de dock utan Guds wälsignelse, hjälpa Er föga. Bedjen derföre om denna wälsignelse och waren icke hårda emot dem, som äro deraf i sak-

nad. Weten ock sluteligen "att erfarenheten är en stor Lärdomästare; men det är ock den enda, som dårar kunna lära något af." Ett godt råd kan man wäl gifwa, men icke förmågan att följa det. "Den som ej will låta sig rådås, kan icke hjälpas; den som ej will höra, måste känna," säger Gamle Richard.

Så slutade den gamle Mannen sitt tal. Folket hörde honom med upmärksamhet, gillade hans wisa lärdomar, men gjorde motsatsen.

B i h a n g.

Medel, att alltid hafwa en god Kassa. 2:ne Enkla regler utgöra hela konsten:

För det första: Wälj rättskaffenhet och werksamhet till ditt beständiga Sällskap.

För det andra: Gif hwar dag en skilling mindre ut än din rena winst belöper sig till.

Då skall din hopskrumpne pung snart swälla och aldrig mer klaga öfwer twinsot. Ingen brist skall trycka, ingen hunger gnaga, ingen nakenhet göra dig frusen. Himmelen skall blifwa klarare, och glädjen skjuta upp i hwarje wrå af ditt hjerta. Då behöfwen du ej dölja ditt ansigte, när en rik närmar sig, eller synas liten, när lyckans söner prunka wid din högra hand. O! så war då wis. Låt werksamhet ledsaga dig från morgonen till dess aftonklockan kallar dig till hwila.

Låt rättskaffenhet styra dina handlingar, så kan du gå med hufwudet upprätt och behöfwen ej buga dig eller gömma stryk i fickan, derföre att den grymme, som dermed hotar, har en demantring på fingret.

Med ett ord: wägen till rikedom och lycka är så jämn, som wägen till torget. Den beror på de små orden: werksamhet och sparsamhet. Hushålla med både tid och penningar och använd dem bäge på bästa sätt. - Det wäsende som styrer werlden, som wälsignar ärlighet och flit, skall icke då låta dig sakna, hwad du behöfwen, till din lycksalighet.

Hennes rotsök med tur

blev en lovsång i dur

av Arne Ernstson, Älghult

I mars 1992 skrev Lois Johnson från S:t Paul, Minnesota till pastorsämbetet i Älghult. Rubriken löd: "To whom it may concern:"

Hennes "Great Grandfather" Samuel Anderson var född i Älghult 1843-10-12 och föräldrarna var soldaten Anders Gustaf Båld och Anna Stina Nilsdotter. Brevet var långt och informativt, men det var särskilt en fråga som Lois ville ha svar på. Fanns det inga ättlingar till Samuels syskon i Sverige, eller hade alla utvandrat?

Lois tänkte besöka Sverige i juli och bland de platser hon ville besöka var "Bäckaby, Småland, Kalmar län". Adressen var ju tydlig nog, men det gick ändå mer än 10 år, utan att Lois fick sin önskan uppfylld. Beträffande släktingar i Sverige såg det till en början mörkt ut. Klantighet eller otur? Hur som helst, så gick till i början av juli utan att jag hittat några släktingar. Nästan desperat vände jag mig till tidningen Barometern och fick in en efterlysning på insändarsidan. Plötsligt fanns de där "runt hörnet", två systrar Birgit Johnsson och Asta Skanbäck, som jag känt sedan årtal kontaktade mig. "Detta är ju

vår släkt" var deras reaktion.

Lois anlände som planerat. Hennes "Great Grandmother" Christina Danielsdotter, Samuels hustru kunde vi inte finna vare sig i Bäckaby, F län, eller Bäckabo, H län och frågan lades på is. Lois blev emellertid väl mottagen och på en mini-Minnesotadag på Hällegården fick hon träffa ett trettiotal kusiner och ingifta. Lois kom inte tomhänt i fråga om släkthistoria. Hon medförde en kopia av en tidskriftsartikel, som skildrade de tre bröderna Andersons äventyrliga liv som invandrare. Som grädde på moset kunde också intresserade ta del av Sten Almqvists något dramatiserade artikel på samma tema i Älghultskronikan 1970. Lois hade bl.a. en bild på ett av de gruvschakt, som använts av bröderna under deras tid som guldgrävare.

1994 besökte Lois återigen Skandinavien och södra Kalmar län, där hon sökte nya kontakter. Bengt Ripheden guidade på Öland och Lois fick besöka Böda där Anders Båld avled under en arbetsvistelse. Lois uppger att en gång när hon besökte makarna Ripheden, så fick deras anställda en

extra fikarast för att de skulle konservera med henne, för Bengt själv var nämligen dålig på engelska.

Hyttsill på Pukebergs glasbruk

Under resan ägnade Lois även tid åt de norska rötterna, som är noga kartlagda och vårdade bland ättlingarna i USA. En central figur är 1600-talsprästen Zacharias Skanke, vars ättlingar "står tätt" även i de svenska gränstrakterna. Lois berättar att en gång under ett Norgebesök så anlidade hon en taxi och då visade det sig att föraren tillhörde slakten. Vid ett annat tillfälle frågade hon en bonde om vägen och han var naturligtvis också en Skanke, Vid SVTs antikrun-da i Strömstad

2002 visade en dam upp en sak som var signerad Skanke. Experten i fråga lade ut texten om några välkända medlemmar av slakten. När Lois blev informerad om TV-inslaget kontrade hon med en vacker interiörbild från Hackås 1100-talskyrka i Jämtland, där medlemmar av familjen Skanke också verkat.

Birgit Johnsson och dottern Kerstin med pojkvännen Oscar besökte Lois i Minnesota under 2 veckor 1994. Vid den släkträff som då hölls deltog sysslingar som inte ens Lois träffat tidigare.

Lois företog i juli 1995 en biltur i bröderna Anderssons fotspår. Målet

Bäckaby, nära Mällilla. Födelseort för Christina Lovisa Danielsdotter

var det gamla gruvdistriktet Helena i Montana. En enkel resa tog 4 dagar, men 1867 var Samuel och hans sällskap på väg i 16 veckor med häst- och oxspann. Innan avresan hade Samuel träffat den 20-åriga Lovisa Christina Samuelsdotter från Bäckaby. Hon var inte svårflirtad och de gifte sig före avfärden. De stannade i Helena i 12 år innan de återvände till

Lois provar på glasbläsning

Lindstrom, enligt Almqvist.

Lois var helt begestrad över att ha fått beträda guldgubbarnas mark. Hon lovade sig själv att återvända dit när tillfälle gavs.

En ny Skandinavien-tur blev det 1978. Två sidor av sex i Lois årskrönika handlar om mötet med ättlingar till maratonprästen Zacharias Skanke med 56 år på nacken.

KLGF-bladet Nr 59, april 2006

Samvaron med Gunnel & Bore samt Birgitta & Olle i Nybro, liksom glasblåsande kusinen i Orrefors var också värt en mäsja

Beträffande året 2000 uppger Lois att det inte var hennes lyckligaste. På svensk mark kunde emellertid under tecknad notera ett par glädjande händelser i släkten. Den 23 september vigdes Camilla Skanbäck och Jimmy Svensson från Orrefors samt den 2 december Camilla Persson och Mathias Ripheden från Nybro, allt enligt tidningen Barometern.

Inför Lois Sverige-besök 2003 poppar ett nära 30-årigt problem upp på nytt. Var finns Christinas Bäckaby. Frågorna kom och förslagen hopade sig.

Den 30 maj kom Lois till Älghult tillsammans med Kerstin och Oscar på ett kort besök och sedan drog de vidare till väntande kusiner i Nybrotrakten. I sin årskrönika berättar Lois att hon i Emmaboda fick telefonkontakt med en för henne okänd genealog. Han uppgav att om Lois hade en viss Christina till ana så hade han hittat en kusin boende i Kalmar. Trots att hon var skeptisk till uppgiften, så begav hon sig till den uppgivna adressen i Kalmar och träffade Gunnel – ”en förtjusande dam, 84 år ung”. ”hon talade oväntat bra engelska”.

Den okände genealogen var Sam Blixt i Oskarshamn och Lois var inte sen att söka upp även honom. Efter en timma där var alla tvivel bortblåsta. Christina var född i den lilla byn Bäckaby i Målilla. ”Like striking gold”. Detta besök ägnades en ”verbal benediction” i Lois årsrevy och jag hoppas att det spillde över på Sam, men även på Sven Slättengren, som kopplat in PLF.

I sin ”rented car” fortsatte Lois till Stockholm, där Kerstin och Oscar etablerat sig. Vidare gick färden till Uppsala för en ”reunion” med ”Skan-karnas” svenska gren. Därmed var cirkeln sluten så att säga.

Inför Älghults kyrkokörs turné i USA:s svenskbygder i maj 2004 fick Lois bland andra ett program. Hon berättade i ett brevsvaret om sin familjs relationer till några av kyrkorna som ingick i planen och hon var också beredd att sprida information och att möta upp.

Att lovprisa det hon upplevt har varit Lois koncept och hon har infört termen ”Honorable Cousin” i relationerna.

En emigrantforskarens ”Grand Lady” har härmed presenterats.

Lois Johnson omgiven av ”cousins” från södra Kalmar län och Älghult

Red. anm:

När jag började redigera den här berättelsen för tidningen så hajade jag till. Soldat Båld var ju en av mina gubbar i släkttavlan.

Sonen Johannes, eller Johnny som det till och med står ibland, född 1837, och var alltså äldre broder till Lois farfars far, flyttade till Öland och gifte sig med en flicka från Ölands Alunbruk i Södra Möckleby.

Härmed kan bara konstateras att det inte bara var soldatens ättlingar som var ute på äventyr. Johannes hustru Sophias fars kusin, Helena Solberg, emigrerade till Sydafrika och var med att bilda den svenska kolonin Scandinavia i Transvaal.

Släkt finns fortfarande där nere.

Jan Jutefors, Rockneby

Minnen från Malmen i Kalmar

av Ingemar Nilsson, Kalmar

Jag har tvingats av min fru och mina barn att nedteckna mina minnen. Det är för att de skall kunna läsa dessa och säga sedan, att det var väl inte något särskilt som den gubben varit med om.

Mitt äldsta minne är att en massa vita fjädrar flyger omkring. När jag frågade min mor om detta, sa hon att det var för att jag var ett vackert barn, en fet knubbig liten gaphals, som skulle visas upp för släktingarna i Halmstad. På tågresan dit hade en massa höns sluppit lösa ur en gods-finka och flög omkring mor och mig. Jag och hönsen var nog lika upprörda och därför fastnade denna fasansfulla händelse i mitt minne.

Vad jag inte kommer ihåg var att mor Ester hade en släkting som ägde en godisaffär. Denna tant blev jag naturligtvis glad i. Hon skulle passa mig när mor gick till torget för att handla, men när mor kom tillbaka så var jag försvunnen. På ett bord i trädgården satt en liten brun chokladfärgad unge, dvs jag, övermålad med choklad så stor jag var. Mor blev givetvis halvgalen, men jag slickade belåtet både armar och händer rena från chokladen.

Mitt andra minne är från Strandgatan 29 i Kalmar. Det är suddigt givetvis, liten som jag var. Det var en brand i grannhuset på Trädgårdsgatan och lågorna slog högt upp i luften. Den natten fick jag ligga hos husvärdens dotter. Tant Mari hade inga egna barn, men hon var väldigt snäll. Hon hade dock problem med att klä på mig, en motspänstig unge som skrek och grät o.s.v., men jag överlevde. Tant Mari hade vackra glasblommor, som hon hade haft med sig hem från Amerika. Orsaken till detta äventyr var att mor hade fått sotflagor i ögonen vid branden.

Naturligt nog växte jag till mig och lekte som andra småungar i kvarteret. Min far hade sitt bokbinderi i samma våning som vi hyrde hos Gamla fru Nilsson på Strandgatan 29. Det var ursprungligen två hopslagna lägenheter. För att jag skulle sysselsättas inne, när ingen hade tid att passa mig, tillverkade far en sandlåda av någon stark kartong och placerade den i vårt stora rum. Tala om rationell barnpassning. Far hade rätt okonventionella lösningar på problem. Bl.a. konstruerade han ett verktyg som gjorde att han kunde trycka stora texter med mycket stora typer i djuptryck. Med detta skaffade han sig en hel del arbeten som ingen annan kunde utföra.

På det hela taget hade jag det rätt bra. Jag växte till mig och sandlådan som fanns inne kastades ut. Min tid tillbringade s med lekar och ofog på gården. I grannhuset som brann bodde en familj som hette Uhr, en man och hustru med två döttrar. Uhr var renhållningsarbetare, d.v.s. gatsoppare. Vi hade ett visst samarbete. Jag letade metmask, som jag stoppade i byxfickorna till mors förtret och för detta fick jag spelkulor som farbror Uhr fick upp när han rensade gatubrunnar. Farbror Uhr fiskade i hamnen, där man kunde få rätt stora gäddor på den tiden. Han fick ju sin lön från gatukontoret, men den drygades ut med fisket. Det inköptes även en tunna salt sill om året, så att kosten varierades. Det var många som hade mer än en inkomstkälla för att försörja sig. En kärring virkade kuddar som hon lottade ut. "Kimrök" var en man som nog hade flest olika uppdrag som fastighetsskötare hos många husvärdar. Han hette egentligen Johansson, men kallades Kimrök för att han på morgonen var lika vit i ansiktet som alla andra nyrakade karlar, men vid lunchtid hade hans svar-

ta skäggstubb tagit överhanden och han var kolsvart i ansiktet.

Tant Mari och hennes mor hjälpte till att klä lik, d.v.s. gjorde liken klara för begravning. Jag tror inte det fanns så många begravningsbyråer och de som fanns var alldeles för dyra för folket på Malmen. Dessutom så

Gubben Uhr rensar gatubrunnar

var de s.k. kloka gummor och botade enkla åkommor, t.ex. satte iglar på folk som hade värk eller "koppade" dem. Jag fick följa med och bära hennes korg när det kom sjukbud. Efter att kaffe hade serverats och gubben eller gumman hade beskrivit sina symptom och besvär, så kom iglarna fram. De förvarades i en glasburk med vatten. Igelan lades i ett spetsglas som sattes fast mot det onda stället och igeln bet sig fast och började suga blod. Ibland behövdes mer än en igel. När de var tjocka som prinskorvar

droppade Tant Mari salt eller tobaks-saft på dess huvud, så släppte den. Därefter kramade hon igeln så den sprutade ut blodet i en kristallskål med salt. Om patienten skulle kop-pas, så slog hon några droppar sprit i ett spetsglas och tände på. Det slock-nade när det trycktes mot huden och det blev ett vakuum som sög upp en blodfylld bula som hon sedan punk-terade med en vass liten kniv. Även detta blod hälldes i kristallskålen. När sjukbesöket var över så gick vi till Södra kyrkogården. Saltet och blo-

Teckning av Ingemar Nilsson

det tömdes i hörnet närmast Slottet under muttlandet av en bön eller troll-formel.

Det som skedde då har berättats för mig av äldre personer. Det är en del skrönor man har hört hemma hos Tant Mari och hennes mamma, bl. a. om postiljonen som länsade Amerikabreven på dollarsedlar. Han avslö-jades och hände sig i kakelugnsspjäl-let, i lägenheten över oss. Han spö-kade ibland och vi hörde honom spar-ka i väggen där han hängde och ding-lade. I Tant Maris kök hade det varit

en öppen spis tidigare. Spiskåpan stöttades av en gammal muskötpipa till ett Carl XII.s gevär. I den grova gamla skorstenspipan gömde sig en förrymd fransk krigsfånge en gång, men han blev fasttagen när man bör-jade elda. Han hade rymt från Kal-mar slott, där fängelset var på den tiden. Tant Maris mor var kokerska på slottet och var närmare 100 år. Hon kunde berätta hemska historier och sjunga skillingtryck. Allt var ro-ligt och intressant för en liten grabb.

I hörnhuset Strandgatan-Träd-gårdsgatan bodde vi, d.v.s. far, som var bokbindarmästare, min mor och jag. Lägenheten var rätt så stor så han kunde utöva sitt arbete hemma, men på gården fanns en bod där hans skär-maskin stod.

Mycket hände innan jag började sko-lan. De kamrater jag kommer ihåg mest var Lille Stig. Han var föräld-ralös och bodde hos en familj som var medlemmar i Frälsningsarmén. Store Stigs far hette Birger Persson och han arbetade hos Bruuns sädes-firma som tunnbindare. Ibland fick vi gå till honom med frukosten och då kunde vi få lite frö som hade ren-sats ut. En gång sådde jag fröna. De tog sig bra, men så fick far se vad jag hade gjort och skällde ut mig.

- Ska att du odla sånt skit som in-dierna sitter och röker eller tuggar på och blir fulla av, sa han och så fick jag en luggning för att komma ihåg. Han hade sett detta när han var ute i världen och arbetade

Birgers mor bakade en sorts bullar som påminner om småfranska, som var otroligt goda. Då kunde vi vara riktigt snälla och så fick vi varsin bulle med riktigt salt smör.

Den fjärde kamraten jag kommer ihåg var Ivar Palmqvist och hans far var lastbilschaufför. Han hade även äldre bröder och en av dem skulle förklara fenomenet åska. Det blev hopblandat av oss och Ivar skulle berätta för mor hur det hängde ihop.

- När ett vanligt positiv och ett negerpositiv slår tillhoppa, då blir det

åska. Jag trodde "mossan" skulle skratta ihjäl sig.

Utanför gården fanns mycket att göra. På den plats där Stagneliussko-lan och Tessinparken ligger var en stor ödetomt med stenhuggeri, asfalt-kokeri samt diverse bråte. Området var en utfyllning, sjön gick tidigare upp till Strandgatan. Det var kort sagt en idealisk lekplats. För att få peng-ar till glass, godis, matinebio så fick man vara uppfinningsrik. Birger och jag slog oss ihop och samlade tom-glas, öl och läskeflaskor betalades olika i affärerna 2 -5 öre st. så det var noga vilken affär vi pantade i. Liter och halvliter hos systembola-get, skrot såldes till K.G. Johanssons skrotaffär som låg vid Ölandsham-nen. Hade vi tur kunde det hända att Telemontörerna blev törstiga en av-löningsdag och ville ha tilltugg. Vi tjtade om att få en bit kabel om vi handlade åt dem. Fick vi det, var det noga att skilja koppar och bly åt för det gav mer pengar. Vi fick ihop mer pengar än springschasarna. Glass köptes hos Bauman på Fiskargatan i övrigt blev det matineer på Saga.

På sommaren brukade vi elda med bobinved. Det var resbita från en svarverifabrik som b.l.a. tillverkade *Kalmartrissan*, en oöverträffad jojo.

Bland bobinveden fanns spetsiga träbitar som jag tog vara på. I spet-sen slogs in en spik och de målades med vattenfärg i granna färger. Så gick jag till Fiskhamnen och tiggde till mig ålskinn. Fiskhandlare König skrattade och frågade vad jag gjorde med dem. Jag talade om att jag gar-vade dem, skar dem i remsor och flä-tade pisksnärter av dem. De blev ut-märkta till att piska fram de färggran-na "Snurretopparna", längs med Trädgårdsgatan. Det fanns ju inte så mycket trafik på trettioalet.

Snurretopparna sålde jag till de andra ungarna och tjänade en bra slant.

I nästa nummer återkommer Ingemar med fler berättelser från Malmen.

Säljes / Köpes

Efterlysningar

Släktforskarböcker

Vill du skänka böcker till föreningsbiblioteket?

Vi tar emot allt som rör släktforskning, släkter, hågkomster, historier mm.

Kontakta Anders Elofsson
anders@elofsson.ws.

KLGF-bladet

Har du gamla medlemsblad som du har tänkt att kasta bort?

Snälla gör inte det!

Föreningen tar gärna emot dem. Det är många nummer som är helt slut och det är ständigt efterfrågan på dem från nya medlemmar.

Kontakta Jan Jutefors
jan.jutefors@telia.com

Född i Sunderland

Ingrid Petersson, Lund, har givit ut en bok om sin barndom och uppväxt i England. Ingrid har beslutat att ev intäkter helt tillfaller KLGF. Boken kostar 100 kr inkl porto och inbetalas på pg 436 19 72 – 5. Märk talongen ”Ingrid Peterssons bok”. Glöm inte ditt namn och adress.

CD-skivor

Har du CD-skivor med släktforskar-material som du vill sälja. T.ex. Släktforskarförbundets alla skivor, emigrationskvivorna, mm.

Kontakta Jan Jutefors.

Mikrokortläsare till salu.

Agfa Geavert COPEX LF-303.

Priside 800-1000:- kr.

Apparaten finns i Kalmar. Bilder kan mailas.

Mail svensson.hans@telia.com

Tel 0480-478 488

Hans Svensson

Slakten Rosenbaum / bom

Jag söker information om slakten Rosenbaum/bom på Öland. De fanns bl.a. på häradshövdingebostället Lundegård i Köpingsvik.

Jag har info om en utdöd adlig släkt och en anmoder Magdalena Rosenbaum, född 1719 och gift med Petter Sjöberg 1750. Jag skulle vilja veta Magdalenas födelseort, föräldrar m.m.

Margareta Åhbeck
Ljungvägen 5
186 34 VALLENTUNA
Epost: margareta@ahbeck.se

Tyvärr så blev efternamnet på Margareta felaktigt i förra numret och därmed också mailadressen. Detta ska vara rätt adress

Register - Kalmar stad

Register till husförhörslängderna i Kalmar stadsförsamling, slottsförsamling och landsförsamling.

Sammanställning av gamla och nya nummer på Kvarnholmen och Ängö, samt äldre fastighetsbeteckningar till nya nummer och kvarter.

Beställ från Lena Nilsson
lena.nilsson@mbox369.swipnet.se.
Pris 25 kr + porto.

Bårstad by i Dörby socken

Gårdar och människor. Preliminär sammanställning över personer och gårdar i Bårstad, Dörby socken åren 1700-1850 (ca 20 sidor).

Sammanställt av Per G Cronstrand, Tel 0303-77 13 39. E-post: per.cronstrand@eboxtninet.se. Kontakta Lena Nilsson för kopia. Kostnad 30 kr + porto.

Kurt Emil Eklund

Jag undrar om någon har ”stött” på en Kurt Emil Eklund i sin forskning? Han är min mormors far, Min mormors mor var född i Söderåkra församling (Bergkvara) 1893-09-02 och hon hette Agnes Ingegerd Pettersson. Agnes for till Gotland för att arbeta och fick tjänst hos lantbrukaren Oscar Cedergren i Vamlingbo från nyåret 1915 till okt 1915. Då fick hon tjänst hos Hagbergs å stadshotellet som tjänarinna. Agnes födde en dotter, Anna Sigrid Elisabet på Stockholms Allmänna Barnhus 1917-02-17. Hon sökte fattigvårdshjälp i juli 1917 på 31:50, men fick avslag för att hon inte var kyrkobokförd på Gotland under 1915-16, utan fortfarande var skriven i Söderåkra.

Faderns namn som hon uppgav var Kurt Emil Eklund. Hans yrke skulle ha varit kypare med bostad i Stockholm. Hans arbetsplats skulle ha varit på Östermalmsgatan. Med tanke på att hon blev gravid på Gotland, så måste han ju ha följt med. Han kan ha gjort sin militärtjänst i Karlskrona 1917-18.

Min mormor lever ännu och det skulle vara roligt att kunna berätta för henne om sin far som hon undrat över i hela sitt liv. Kan nämna att hon blev föräldralös när hon var 7 år och fosterhemsplacerad i Bergkvara och fick slita hårt.

Tacksam för all hjälp
Lena Modin
Svenseryd Mageslätt 1
567 91 VAGGERYD
Tfn: 036- 943 41

